

PERCEPCIJA SPOLNE ZLORABE OTROK V SLOVENIJI

Predstavitev ključnih rezultatov kvalitativne
in kvantitativne raziskave

Skupni projekt EU DG Reform in Sveta Evrope
Podpora implementaciji modela Barnahus v Sloveniji
II. faza, 2019-2021

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

Implemented
by the Council of Europe

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

BUILDING A EUROPE FOR AND WITH CHILDREN

RAZISKOVALNI PRISTOP

KVALITATIVNA RAZISAVA – FOKUSNE SKUPINE

METODOLOGIJA

- 4 fokusne skupine v Ljubljani
- 6-8 sodelujočih v skupini
- Trajanje posamezne skupine: 2 uri

CILJNA SKUPINA

- Otroci (dekleta in fantje), 12-17 let
- Starši z otroki, mlajšimi od 18 let, ki živijo doma – niso povezani z otroki, opredeljenimi v zgoraj navedenih ciljnih skupinah

Otroci

Dekleta

Fantje

Starši

KVANTITATIVNA RAZISKAVA – OSEBNO ANKETIRANJE

METODOLOGIJA

- CAPI – Računalniško podprto osebno anketiranje
- N=1.128 izpolnjenih anket
- Dolžina ankete= 10 min za splošno populacijo in 15 min za žrtve spolnega nasilja v otroštvu

CILJNA SKUPINA

- Reprezentativni vzorec rezidentov Republike Slovenije glede na spol, starost (18–75 let) in regijo in tip naselja (urbano in ruralno)
- Znotraj reprezentativnega vzorca so se beležile tudi žrtve spolnega nasilja v otroštvu

Splošna javnost

KAJ JE SPOLNA ZLORABA OTROK: DOJEMANJE OTROK, STARŠEV IN SPLOŠNE JAVNOSTI

- **Bolj fizično dejanje.**
- **Spolno dejanje, ki ni sporazumno.**
- **Neprimerno dotikanje in posilstvo.**
- **Opređeljeno s starostjo žrtve (do 18 let).**
- **Lahko ga stori otrok ali odrasla oseba.**

"Tako, ko ni tvoje privolitve. Če se ne strinjaš." (dekleta)
"Narediti nekaj spolnega z nekom brez njegovega privoljenja." (fantje)

- **Ne vključuje nujno fizičnega dejanja.**
- **Naslavljanje otroka s spolno žaljivimi in neprimernimi besedami.**
- **Izpostavljenost pornografiji,** fotografiranje, razdeljevanje slik in celo **opazovanje** otrokovega telesa.

"Nekaj, kar je otroku neudobno." (starši)
"Družinsko okolje. Če si se izgubil. Si primerna tarča. Če se ne postaviš zase." (starši)

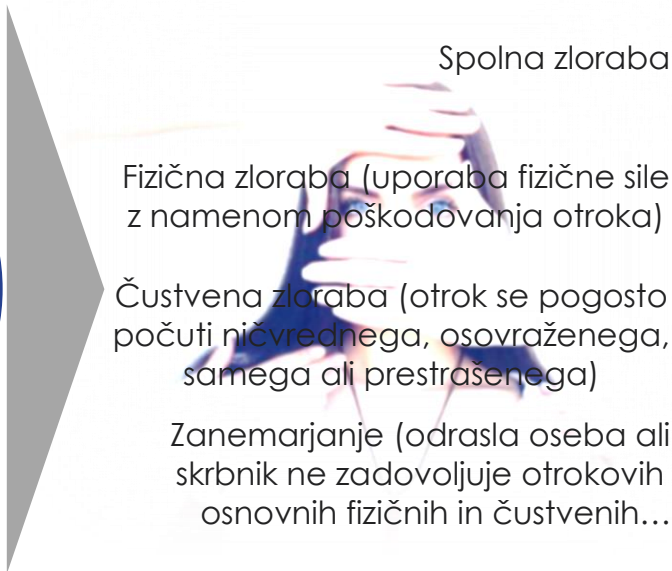
SPONTANE NAVEDBE – NAJPOGOSTEJŠIH 10 NAVEDB

Neprimerno dotikanje	20%
Posilstvo / spolni odnos z otrokom	17%
Spolno nagovarjanje	15%
Otipavanje	10%
Nesprejemljivo/nedopustno dejanje	8%
Dejanje s prisilo otroka	7%
Gnusno/grozno dejanje	5%
Najhujše dejanje	5%
Fizično nasilje	5%
Zločin/kriminal / kaznivo dejanje	5%

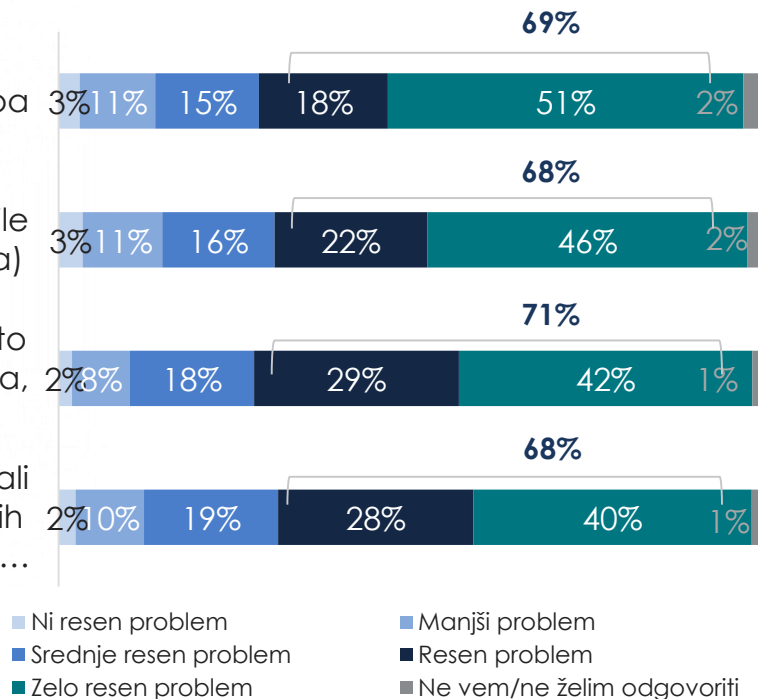
DOJEMANJE SPLOŠNE JAVNOSTI – RESNOST SPOLNEGA NASILJA V SLOVENIJI

SPOLNA ZLORABA OTROK JE RAZUMLJENA KOT **RESEN PROBLEM**

RESEN / ZELO RESEN PROBLEM V SLOVENIJI

DOJEMANJE SPLOŠNE JAVNOSTI – OZAVEŠČANJE IN IZOBRAŽEVANJE

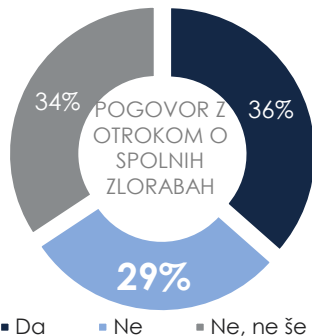

EUROPEAN UNION

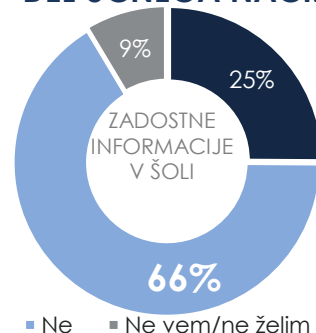
CONSEIL DE L'EUROPE

VENDAR JE OZAVEŠČENOST NIZKA: 47 % SODELUJOČIH NE BI PREPOZNALO ZNAKOV SPOLNEGA NASILJA NAD OTROKI

STARŠEM SE JE NEPRIJETNO POGOVARJATI O SPOLNIH ZLORABAH OTROK

ŠOLE NE ZAGOTAVLJAJO DOVOLJ PREVENTIVNEGA IZOBRAŽEVANJA, 90% MENI, DA BI MORALO BITI TOVRSTNO IZOBRAŽEVANJE DEL UČNEGA NAČRTA

SKRB VZBUJAJOČA DEJSTVA

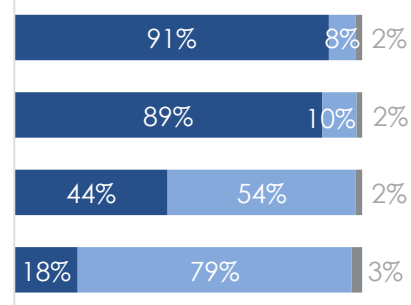
- **29 % SLOVENCEV MENI, DA SPOLNA ZLORABA OTROK VEDNO VKLJUČUJE UPORABO FIZIČNE SILE**
- **24 % MENI, DA (NAMERNO) IZPOSTAVLJANJE OTROK SPOLNIM DEJAVNOSTIM ALI PORNOGRAFSKEMU GRADIVU NI SPOLNA ZLORABA OTROK**
- **17 % MENI, DA OTROCI NE MOREJO SPOLNO ZLORABITI DRUG DRUGEGA**

Izobraževanje otrok glede spolne zlorabe je nujno, če želimo preprečiti spolno zlorabo otrok

Izobraževanje glede preprečevanja spolne zlorabe otrok bi moralo biti del učnega načrta

Pogovori o seksu so neprijetna tema

Zaradi izobraževanja bi bili lahko otroci izpostavljeni preveč informacijam o spolnosti

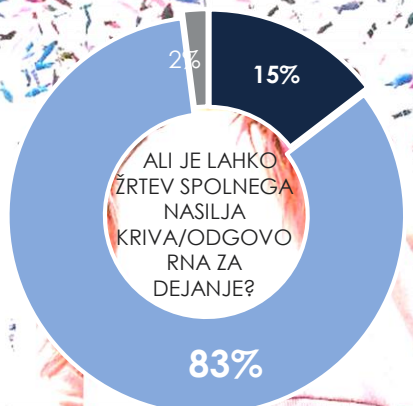

■ Strinjam se ■ Ne strinjam se ■ Ne vem/ne želim odgovoriti

DOJEMANJE TEGA, KDO LAHKO POSTANE ŽRTEV SPOLNE ZLORABE OTROK: SPLOŠNA JAVNOST

**STAROST ŽRTVE:
6 DO 10
LET
(46 %)**

ZAKAJ?

SPONTANE NAVEDBE – NAJPOGOSTEJŠIH 10 NAVEDB

Žrtev/otrok nikdar ne more biti kriva	28%
Ker otrok ne prepozna dejanja/ga ne razume	17%
Otrok je nemočen/se ne more braniti	9%
Otrokova starost/mladost/starostna razlika	7%
Ker si otrok tega ni želel/tega ni spodbujal	6%
Iskanje pozornosti/provokacija	6%
Ker gre za otroka	5%
Ker mora dejanje videti in prepoznati odrasla oseba	3%
Izzivalno oblačenje	3%
Izzivalno obnašanje	3%

ODZIVI V PRIMERU SUMA SPOLNE ZLORABE OTROKA

- Otroci bi si prizadevali **dejanje takoj prijaviti**.
- Žrtev bi poskušali prepričati**, naj dejanje prijavi sama.
- Otroci razumejo, da žrtve včasih ne prijavijo zlorabe, ker **jih je sram** in/ali **strah**.

- Večina deklet bi zaupala svojim staršem**, ker bi starši vedeli, kaj storiti in kako se lotiti zadeve.
- Dekleta na splošno menijo, da **prijavljanje spolne zlorabe učiteljem ni najboljša možnost**, saj učitelji otroku morda ne bi verjeli, ne bi vedeli, kako mu pomagati, ali pa bi jim bilo celo vseeno.

- Fantje** pa so, po drugi strani, najprej **omenili učitelje in socialne delavce**, ki so po njihovem mnenju **zaupanja vredni odrasli**, ki jim je mogoče prijaviti zlorabo.

- Večina staršev bi bila previdnejša**.
- Številni** izmed njih menijo, da **niso dovolj usposobljeni za interakcijo z žrtvijo**.
- Prve **kontaktne točke** za prijavo suma dejanja spolne zlorabe otrok bi bile **policija, center za socialno delo** in **šola**.

KAJ BI STORILI, ČE BI SUMILI, DA OBSTAJA TVEGANJE, DA JE OTROK SPOLNO ZLORABLJAN?

Osebne izkušnje

REZULTATI KVANTITATIVNE RAZISKAVE (205 ANKETIRANCEV, KI SO BILI V OTROŠTVU ŽRTVE SPOLNE ZLORABE)

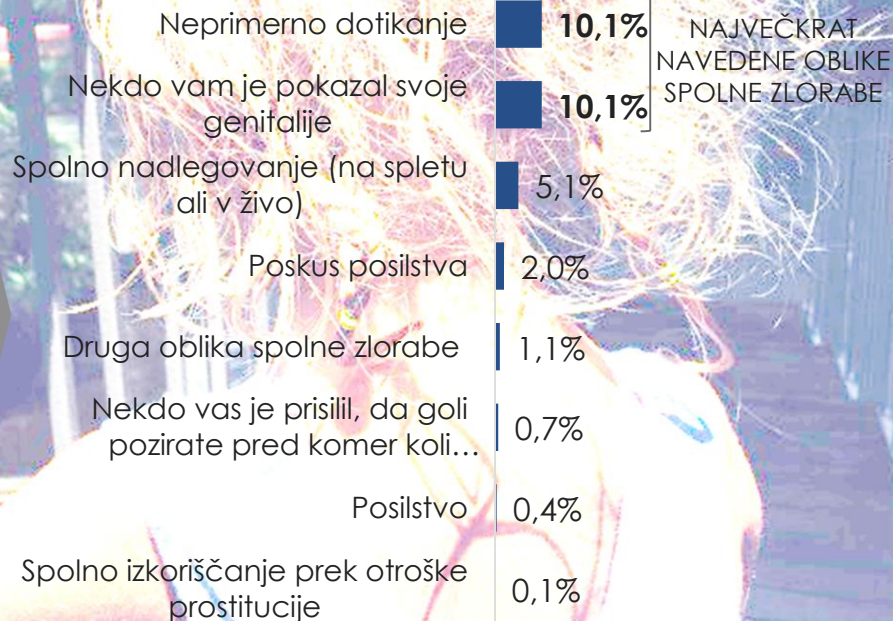
OSEBNE IZKUŠNJE

**VSAKA
PETA
OSEBA
(18 %)** JE

UTRPELA VSAJ ENO
OBLIKO SPOLNEGA
NASILJA

**VSAKA
SEDMA
OSEBA
(13 %)**

JE UTRPELA DVE ALI
VEČ OBLIK
SPOLNEGA
NASILJA

ZGOLJ 6%
JE VLOŽILO
KAZENSKO
OVADBO

STORILEC

VEČINO DEJANJ SPOLNEGA NASILJA NAD OTROKI JE ZAGREŠIL EN MOŠKI, KI GA JE ŽRTEV POZNALA (PRIJATELJ, DRUŽINSKI PRIJATELJ/SOSED, ZNANEC, SORODNIK ITD.).

V **87%** PRIMEROV JE BIL STORILEC **MOŠKI**

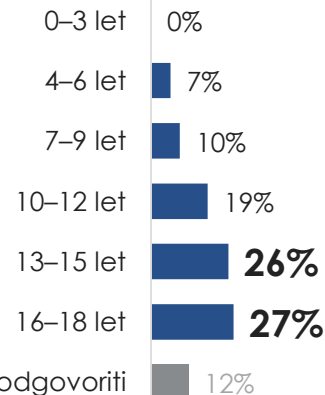
ŽRTEV

OD VSEH ANKETIRANCEV SO BILE ŽRTVE SPOLNEGA NASILJA **NAJPOGOSTEJE DEKLETA V STAROSTI OD 13 DO 18 LET.**

NAJBOLJ POGOSTO **MLADOLETNA DEKLETA** (47%)

V **66%** PRIMEROV JE ŠLO ZA ENKRATNO DEJANJE

53% JE RAZKRILO SPOLNO ZLORAVBO

A young child with light brown hair is shown in profile, focused on playing with wooden blocks. In the background, there is a white wooden house-shaped toy with a brown roof and two heart-shaped cutouts. The scene is set in a bright, well-lit room with a window in the background.

Koncept

Barnahus (Hiša za otroke)

REZULTATI KVALITATIVNE RAZISKAVE
FOKUSNE SKUPINE Z OTROKI IN STARŠI

- **Barnahus = NI tipična ustanova.**
- Prostor mora biti **prijeten, udoben, sproščen** in se nahajati v **naravi** ali biti obdan z njo.
- Otroci se morajo počutiti **varne** in hkrati imeti občutek **popolne svobode** gibanja in da lahko počnejo, kar hočejo.
- Otroke je potrebno **poslušati** in ne zasliševati.
- Otrok mora dobiti **individualno obravnavo** z zelo **izkušeno, usklajeno** in **povezano ekipo** kjer **en skrbnik** otroka/žrtev in družino spremljal skozi celoten postopek.

"Da se ne počutiš kot v kletki." (dekleta)

"Velika hiša z veliko sobami in otroškimi slikami.

"Barvito. Prijazno in srečno." (dekleta)

Da prepreči otrokom, da razmišljajo samo o tem." (fantje)

"Na način, da bi se otrok počutil varno kot doma." (fantje)

"Opremljeno kot dom." (fantje)

"Kavči namesto stolov." (fantje)

- Fantje so omenjali **igrače, igre** in **risanke**, primerne za različne starostne skupine, saj se morajo otroci ukvarjati tudi z drugimi dejavnostmi, da bi pozabili na slabe stvari.

- Obkroženi z **živalmi**, z možnostjo za **zdravljenje z živalmi**.

"Od zunaj ne bi smela biti drugačna od drugih stavb." (starši).

Slika, ki jo je eden od fantov narisal v kolaž

Pogovore o zlorabi **naj začne žrtev**. Otroka **ne bi smeli zaslisevati, ampak ga poslušati**.

Vsakemu otroku **DODELJEN EN SKRBNIK v trenutku, ko žrtev vstopi v hišo**.

“Ne bi smelo biti preveč podobno razgovoru. Da bi bilo kot pogovor.”

“Policisti ne bi smeli biti oblečeni v uniforme.”

“Da nimaš takoj pregledov. Da te nekaj časa pustijo pri miru, .”

“Otrok gre verjetno le enkrat skozi tako izkušnjo. Osredotočiti se moramo na zdravljenje. Ne da se to ponavlja znova in znova.”

“Družina mora biti prav tako poučena – da pomaga otroku.”

- **Psihološka pomoč je ključna.**
- Izkušen psiholog ali psihiater mora biti prva oseba, ki jo otrok spozna v Hiši za otroke Barnahus.
- Žrtve se morajo **osvoboditi strahu, se počutiti varne, vedeti morajo, da se jim zaupa in da so spoštovane.**
- **Žrtev mora zaupati v postopek** in razumeti, da ni storila ničesar narobe.

“Rada bi se pogovorila z nekom, ki je to doživel. In od nje (njega) slišala, da bo na koncu vse v redu.”

- **Varnost in izolacija** žrtve iz okolja in stran od storilca sta prvi korak v celotnem procesu
- **Psihološka pomoč tudi za družino žrtve.**
- **Varovanja zasebnosti žrtve.**
- **Podpora** je treba **zagotavljati tako dolgo, kot je potrebno**, in **v obliki, ki je primerna za otroke in družino.**

Otroci menijo, da so pri predstavitvi hiše Barnahus pomembna naslednja **ključna sporočila**:

- “**Tam so ljudje, ki te razumejo in ti bodo pomagali.**”
- “**To je varen kraj, kjer lahko deliš svojo izkušnjo in te nihče ne bo krivil ali mislil, da si naredil kaj narobe.**”

V sporočilu bi se **starši** osredotočili na:

- **varnost,**
- **takojšnjo pomoč,**
- **strokovnost,**
- **zaupanje in**
- **zaupnost.**

“Rekli so, da moraš nekomu povedati.” (dekleta)

“To ni tvoja krivda.”

“Da te nihče ne bo obsojal.”

To poročilo je bilo pripravljeno s finančno podporo Evropske unije in Sveta Evrope. Stališč, izraženih v tem dokumentu, se nikakor ne sme razumeti tako, kot da odražajo uradno mnenje katere koli od sodelujočih organizacij.

Več informacij:

- Ipsos (Mateja Mrkun, Direktorica raziskav, mateja.mrkun@ipsos.com)
- Svet Evrope (Mirka Honko, Višja vodja projektov, mirka.honko@coe.int)
- Ministrstvo za pravosodje (Andrej Del Fabro, Andrej.DelFabro@gov.si)

<https://www.coe.int/en/web/children/barnahus-project-in-slovenia>

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

BUILDING A EUROPE FOR AND WITH CHILDREN

